

ליכטנבוים, יוסף (וארשה, כ"ט באייר תרנ"ה/
(—23.5.1895

למד ב„חדרים“, בבית המדרש ובקורסים למורים עבריים
בחארקוב (1914—1918) ואח"כ במוסקבה בראשוני חברי
„הבימה“. עלה ארצה ב־1920 ומאז בארץ מחוץ לתקופות
ארוכות וקצרות יותר של עשייה בגרמניה (1922—1924),
פולין ועוד. כל השנים בעבודות ספרותיות. בשנות
1931—1932 מזכיר מערכת „מאזנים“.

החל לפרסם שיריו בקובץ „גת־יבֹת“ (תרע"ג) ומאז
ב„הצפירה“, „העולם“, „התקופה“, „העם“ וכמעט בכל
העיתונים והאכסניות הספרותיות בארץ במשך כל השנים.
כן פירסם מסות על סופרים וספרים בתחומי הספרות
העברית והכללית וכן תרגומי־שירה ופרוזה מספרות

העולם. ספריו — ספרי שירה: „בצל השעות“ (תרפ״ח), „משני חופים“ (מבחר שירים. תש״ד), „עמרים חדשים“ (תשי״ט), „במישור הגבוה“ (שירים חדשים. תשכ״א), „ספר השירים“ (מבחר חמשים שנות שירה. תשכ״ג); בתחום הבקורת, המסה והמונוגרפיה הספרותית: „מתחום אל תחום“ (מסות. תש״ד), „שאל טשרניחובסקי, חייו ויצירתו“ (תש״ו, תשי״ג), „סופרינו“ (ממאפו עד ביאליק, תולדותיהם, הערכות ופרקים נבחרים מיצירותיהם. תש״ט ואילך), „מספרי העולם“ (א; מבאלזק עד מופאסו; ב: מסטיבנסון עד שולוחוב. תשי״ד ואילך — תשי״ח), „סופרי ישראל“ (תשי״ט ואילך), „סופרי עמים“ (תשי״ט ואילך), „בנתבי ספרות“ (מסות ורשימות. תשכ״ב), „ספרותנו החדשה“ (התפתחות השירה והפרוזה בספרות העברית. תשכ״ד) ו„משוררים עולמיים“ (מסות. תשכ״ו); אנתולוגיות: „הסיפור העברי“ (א: ממאפו עד שניאור, תשט״ו; ב: מבורלא עד ימינו. תש״ך. לשני הספרים מבואות על התפתחות הסיפור העברי), „שירתנו“ (א: מרמח״ל עד ביאליק; ב: מביאליק עד ימינו, בצירוף מבוא על התפתחות השירה העברית החדשה. תשכ״ג), „תקומה“ (שירי הארץ וסיפוריה, בצירוף ציונים ביו־ביבליוגרפיים. תשי״ח).

תרגומו: „פאן טאדיאוש“ לא. מיצקביץ (שלושה פרקים. וארשה, תרפ״א. מהדורה שלמה, בצירוף מונוגרפיה על המשורר וביאורים. תשי״ג ואילך), „ביאטה ומרילה“ לא. קיזלינג (תרפ״ח), ספריו של ה. סנקביץ: „בישימון ובערבה“ (1928 ואילך) ו„בעבור פת לחם“ (סיפורים. תשי״ט), כרך א ל„כתבים נבחרים“ של מ. נורדוי (זכור־גות אשתו. תרפ״ט ואילך), „אנשי המזה“ לא. סטרינדברג (תר״ץ), „בחזרה“ לא. מ. רימארק (תרצ״א), „ליאונארדו די־וינצ׳י“ לד. מרו־קובסקי (א—ג. תרצ״א—תרצ״ד ואילך), ספריו של ל. פויכטוונגר: „מלחמות היהודים“ (תרצ״ב ואילך), „הבנים“ (1936) ו„היעוד הגדול“ (א: כלי זיין לאמריקה; ב—ג: „הברית“; ג—ד: „הגמול“). תש״ח), „טוניה קרגר“ לת. מאן (1932), ספריו של י. קורצ׳אק: „המלך מתיא הראשון“ (תרצ״ג ואילך), „יותם הקסם“ (תשי״ד ואילך), „המלך מתיא באי השומם“ (תשי״ה ואילך) ו„עלילות יותם הקסם“ (תשט״ו), „ארבעים הימים של מוסה דאג“ לפ. ורפל (1934 ואילך), „סרוואנטס“ (רומאן) לב. פראנק (1935), „נקמתו של הקבונארי“ לי. בובינסקאיה (1935), „דינה והמשורר“ למ. הופמן (תש״ב), „אנשי חשמל“ לא. יזרסקי (1942), „ביתן החרסינה“ (משירי סין. 1943), „הספינה סובראניה“ לא. ברני (תש״ד), „בלדות סרביות“ (1944), ספריו של פ. שילר: „בלדות נבחרות“ (תשי״ה) וכן „וילהלם טל“ (בצירוף מבוא וביאורים. 1964), „יורדי־ים אמיצים“ לר. קיפלינג (תשי״ה ואילך), „גבעות עולם“ (מבחר תרגומי־שירה. תשי״ה), „אה־בתו של מיטיה“ לא. בונין (תש״ו). שאר הסיפורים תורגמו בידי אחרים). המסה על בוקאצ׳יו לה. הסה בתרגום „דקמרון“ לע. אולסבנגר ומ. הרטום (1947), „חיי מיכאל

אנגיליו“ לר. רולן (תש״ח. הקדמה: ק. שווארץ), „חלום יעקב“ לר. ברהופמן (תש״ט), „אגדות וסיפורים“ לס. לגרלף (תשי״ב), „פ. שופין“ לפ. ליסט (תשי״ב ואילך), „סיפורי סיביר“ לו. קורולנקו (תשי״ד), „תוכן לזהט“ (מבחר שירים) לי. טובים (תשי״ד), „כתבי צייד“ (מבחר סיפורים) לא. ס. טורנגייב (1954), „סיפורים־הרפתקאות“ לג. לונדון (תשט״ז), מבחר משלי לפונטיין (תשט״ז), „בת־הדייגים“ (1956) ו„סיפורים נבחרים“ לב. ביינסון (תשכ״ב), „גזע כרות“ למ. גלבולום (תשי״ז), „סיפורים נבחרים“ לנ. גוגול (תש״ך), „שירים ופואמות“ למ. י. לרמנטוב (תשכ״ו) וסידרת אגדות ומעשיות ערו־כות, מעובדות ומתורגמות: „מכנף הארץ“ (1947), „אגדות רוסיות“ (תשי״א ואילך), „אגדות הודיות“ (תשי״ב ואילך), „אגדות אפריקניות“ (תשי״ב ואילך), „אגדות לאומים“ (תשי״ב), „אגדות מאלאיה“ (תשי״ח), „מעשיות ומהללות“ (תשי״ח), „אגדות מכסיקניות“ (תשי״ט), „אגדות עמי רוסייה“ (תשי״ט), „אגדות אס־קימוסים“ (1964) וכן: „ביבר חיות ועופות“ (תשט״ז) ו„מראות העולם“ (מבחר סיפורי מופת לנוער. תרגום בצירוף ציונים ביוגרפיים. תשי״ח). תרגומו לשירה ופרוזה שקועים גם בעיתונות ובכתבי־עת, קבצים וכו׳.

א. ברש. כתבים ג, 132; אדיר כהן. סופרים עבריים בני זמננו, 364—367; ג. שופמן. כל כתבי ה, 162; ד. שמעוני. על הזוכן, 260—262.